

Traditsioonilise tantsu aladel

Besti balletiõhtud "Euroopa kultuuripäevadel" Karlshuses

Kaaluka raskuspunkti teatrisündmustes, Karlshuses "Euroopa kultuuripäevadel", mis toimusid Badeni Riigiteatris, moodustavad "Estonia" teatri võrusetendused. Kohutul ansambliil oli ülesanne eesti kultuurisaavutusi muusikateatri alal sellel festivalil tutvustada. Mõlemad ooperilavastused "Hovanštšina" ja "Reigi õpetaja" olid küll mõjuvad, kuid kvaliteedilt mitte päris veenvad.

Ka mõlemad balletiõhtud, mida külalised Bestist esitasid, põlnud päris vabad "möödanud moderni" vanamoodsast areonist.

Eriti Dostojevski romaani "Kuritöö ja Karistus" koreograafilise tööloojaks Tallinna tantsudirektori Mai Murdmaa poolt kannatas loikupärase kunstilise profiili pauduse all. Kirjanduslik materjal kontsentreerus peamiselt religioosel patukahetsusaspektil. Teose filosoofilised perspektiivid ei leidnud kajastust.

Tegevsluku balletina kavandatud teos kannatab ka selle all, et valitud muusikat pole Arvo Pärt selleks otstarbeks loonud. Kasutati vaialikke kooriteoseid, väiksemaid klaveripalaseid, sümfoonilist muusikat kõrvuti ökonoomsete kõlapassažidega. Selle aluse puudulik homogeenus viib eepilise kvaliteedi ja dramaatilise pinge puudulikusele. Ohtu lagunes seetõttu üksikuteks laialt ja värvikalt esitatud piltideks, mille filmilik tehnika jaotas romaani mingiks numbri-draamaks.

Esitus kõikus psühholoogilise väljendustantsu ja koreograafiliste sugenete vahel, mille juurdumine konventsionaalses traditsioonis väljendub kohakõne tuttavates kriitides. Kõrgpunktid olid suured pas de deux-d, nende karm, intensiivne selgus andis õhtule märkimisväärse sugestiivsuse. Irriteerivalt mõjusid selle kõrval pompossed stseenid pörgupiinast ja religioossest eksalteeritusest, kaldumus teesklevale paatsele ja allegoorilisele liialdusele.

Paremni õnnestus järgmise õhtu kolmeosaline kava. "Paquita" Petipa koreograafias (Ludwig Minkuse muusikaga) kuulub ansu repertuaari klassikasse. Baleriin Kaie Kõrb ja tema partner Viesturs Jansons näitasid mõjuvat tehnilist taset, kuna rühmal oli vajakajäämisi tantsulises standardis, mis "romantilise" balleti distsiplineeritud ühtluses eriti märgatavad olid.

Besti helilooja Kuldar Singi hispaaniaaliku värviaguga muusikale Garcia Lorca tsükli "Sünni ja surma laulud" teemal lõi Mai Murdmaa lavastuse "Karje ja vaikus". Surmast varjatatud elu hetked koondusid tantsuks armastusest, lootusest ja asjatusest. Koreograafia oli

- 2 -

mõõdukalt modernne, peamine rõhk asetusele ja hirmule, milles väljendusid inimliku eksistentsi piirid. Teose hiilgenumbriks osutus Leili Tammel, kelle imeliselt ühtlane, jõuline ja erakordselt muutumisvõimeline metsosopran instrumentaalkvarteti saatel pääses grandioosselt mõjule.

Õhtu lõppes Béla Bartóki tantsupantomimiga "Võlumandariin", mis kindlalt kuulub modernballeti kaanonisse. Mai Murdmaa koreograafia rõhutab sündmustiku brutaalsust ja kalkust, mille dramaatiline mõju tuleneb sombuse prostitutsioonimiljöö ja ebamaise võimsa armastuse tapvast kontrastist. Kaie Kõrbä Prostituudivis oli segu lodevast hoiakust ja kasvavast võlutusest, Viesturs Jansoni Mandariinis oli ülevat teispoolsust ja ürgjõulist tunnet. Mõlema kunstniku vahel, kes näitasid end siin oma parimast küljest, toimis võimas pingevälis efektiselt maandus suure pas de deux's. Kolme bandiidi kõrvalstseenides ilmutas koreograaf jälle teatud nõrkust eksalteeritud pompoossuse suhtes.

Aga publik tänas külalisi Tallinnast südamliku aplausiga, milles oli ka vähem ebakriitilist Eesti-vaimustust, mis praegu Karlshuuses "Euroopa kultuuripäevade" puhul vohab.

R. Wolf

Rheinfalz 13. aprillil 1992

- 5 -